

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р **Александър Любенов Илиев**

Ръководител на класове в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“, ПУ „Паисий Хилендарски“,
редовен преподавател в университета „Карнеги Мелън“, Питсбърг, САЩ
Последен хабилитационен труд и процедура за професор в професионално направление
8.4. Театрално и филмово изкуство, научна специалност Театрознание и театрално
изкуство (Пантомима), обнародван в Държавен вестник брой 33 от 26.04.2016 г.

по конкурс за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по
професионално направление 1. *Педагогика*, 1.3. *Педагогика на обучението по...*
научна специалност *Методика на обучението по английски език като чужд*

с кандидат **Николай Марков Николов**

с дисертационен труд на тема "*Театрални техники за развиване на интерактивни
говорни умения в обучението по английски език като чужд*" -
докторант на самостоятелна подготовка към докторска програма „Методика на
обучението по съвременни езици“, Нов български университет

Предложеният дисертационен труд на Николай Марков Николов е практическа стратегия, създадена като допълнение на утвърдената в практиката система за комуникативно-ориентирано преподаване на английски език като чужд. Методът е предназначен за най-трудната възраст в езиковото обучение – 14-19 години. Той е изграден, проверен и измерен по надлежен начин и несъмнено дава своите положителни резултати и принадлежна стойност.

Значимостта на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение има количествено и качествено измерение. Неоспорим е фактът, че геометрично се увеличава масата от желаещи да получат практически познания в английския език като чужд. От друга страна в последните 30 години се наблюдава бум на интерактивните методи за обучение, търсещи тотален подход към преодоляване на бариерите в овладяването на езика и свободното общуване на него. Трудът на Николай Николов е именно такъв – научно обоснован, практически приложим, проверен и с доказано работещ модел.

Целите и задачите в дисертационния труд са ясно формулирани и обосновани. Избраната от кандидата научна мисия – да разработи методически модел за развиване и усъвършенстване на интерактивните говорни умения на юношите, изучаващи английски език като чужд, чрез сценична театрална дейност, е снабдена със съответстващия инструментариум:

- Определяне предмета на изследването;
- Идентифициране на задачите, произтичащи от решаването на поставения проблем;

- Избор на две работни хипотези, които да бъдат научно и практически доказани в процеса на тяхната апробация;
- Определяне на обекта и субектите на научно-практическото търсене.

Кандидатът е постигнал пълно съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд. Задълбоченият му подход съдържа анализ на достъпната литература, експериментална проверка на разработения методически модел, емпирично изследване, наблюдение и полеви записки по време на експерименталните дейности, събиране на субективни данни и тестове за самооценка на обучаемите. Налице е не само ясен план, но и работеща обратна връзка на основата на външен и вътрешен мониторинг сред участниците в експерименталното обучение.

Научните и научно-приложните приноси на дисертационния труд, изброени телеграмно са:

- синтетичен подход към чуждоезиковото обучение със сериозен масив от допълнителни инструменти – сугестопедия, театрална педагогика, наративен формат, глотодрама, тийнодрама;
- детайлната разработка на методологията от научна хипотеза до ясен и конкретен учебен план;
- апробация на техниките при всяко занятие, анализ и измерване на резултатите; съществен акцент можем да поставим върху обратната връзка и самооценката на обучаемите, повишаваща тяхната активност и заинтересованост в педагогическия процес и резултата от него ;
- създаване на солиден пакет от стратегии, полезни техники и добри практики, проверени в обучението и описани в два солидни тома;
- трудът е реално и верифицирано практическо пособие, което може да бъде пригодно за ползване при обучението на всеки друг език;
- на последно място по ред, но не и по важност е приносът на труда на Николай Николов, който условно може да бъде наречен «освободителната мисия». Прочутото «преодоляване на бариерата» при реалната комуникация на чужд език докторантът търси и намира в стратегията – «да опиташ, не значи да умреш» („To try means not to die“ – Stella Adler). Тази велика мисъл на Стела Адлер е лайтмотив на цялото научно дирене на кандидата, който с увлечение, смелост, ентузиазъм и много труд дарява с храброст своите възпитаници да грешат и да опитват отново. В това най-вече се състои и неговия оригинален принос в науката.

Николай Марков Николов респектира с желанието си да проникне в сценичната практика и да ползва уроците на двете най-големи школи в съвременната театрална педагогика – Методът на физическите действия и анализа на драматургичния материал на Станиславски и неговите именити ученици, и «Методът» на Стела Адлер и нейните световноизвестни съратници, педагозите от прочутото «Актьрс студио» в Ню Йорк, САЩ. Похвален е неговият стремеж да проверява многократно на практика всички

основни уроци от арсенала на театралната педагогика, пригаждайки ги умело към изискванията в езиковото обучение на XXI век.

В този смисъл концепцията, отразена в заглавието на разглеждания дисертационен труд, може да се счита за отлично защитена. Театралните техники, които предлага, прилага и с които възпитава кандидатът са не само операнди и цвят в палитрата на чуждоезиковата методология. Под вещата му диригентска палка те се превръщат в реални умения за усвояване на езиков материал и общуване на езика. Те отвеждат обучаемите в териториите на творчеството и свободното боравене с английски на определеното от педагога ниво. Няма да е пресилено, ако констатираме, че Николай Николов успява да обърне в хода на неговата практическа работа „ветропоказателя“ от посоката „чужд език“ към „свой изказ“.

Наречен сполучливо от дисертанта „Тийнодрама“ (Т.И.М.Е. – интерактивен метод на Тийнодрамата в преподаването на английски език), методът за развиване на интерактивните говорни умения на юношите от нива B1, B2 и C1 според Общата европейска езикова рамка очевидно е работещ. Всички видеоматериали говорят еднозначно, че девойките и младежите, преминали този тип обучение, са по-пригодни за говорна комуникация на езика-цел от онези, завършили стандартния образователен курс.

Впечатляващ е обемът на настоящото изследване – над 750 стандартни страници. Освен събрания и анализиран емпиричен материал, кандидатът е дал обширна справка на ползваната научна и спомагателна литература. Таблиците, схемите, диаграмите и предоставеният видеоматериал дават обемна представа и са отличен наглед за бъдещите обучители, които биха ползвали неговата оригинална методика.

Кандидатът има една публикация, издадена в книжно тяло, със заглавие "Т.И.М.Е. for teenagers – A practical guide", Perfactaprint, 2014. Характерът на изданието е педагогически и разкрива методологията, създадена от дисертанта. В него учителите се въвеждат в теоретичните основи на тази методология, както и стратегиите за нейното прилагане на практика. Другите две негови публикации са в солидни приложно-лингвистични издания - Годишника на департамент "Англицистика" на Нов български университет и Юбилеен сборник на Зимна школа на департамент "Англицистика" на Нов български университет. Тук може да се прибави преводаческата и редакторската му работа, която говори за други опитности и квалификации на кандидата в областта на езикознанието.

Николай Николов е изнесъл над десетина научни доклада по темата на настоящата кандидатска дисертация на международни методически форуми и лингвистични конференции на най-високо ниво.

Считам за съществена и неговата експертна дейност като изпитващ и оценител за международно-признатите изпити за владеенето на английски език като чужд на изпитния борд на Университета Кеймбридж - Cambridge English Language Assessment.

Не са ми известни цитирания на някое от произведенията на кандидата от други автори. Отзивите в научния печат, особено в приложно-лингвистичните среди на Великобритания са повече от положителни. Кандидатът е удостоен с две отличия за принос в обучението по английски език като чужд (номинации за ELTop на Британски съвет).

Моите препоръки се свеждат до едно добро пожелание. Би било прекрасно, ако кандидатът продължи работата върху предложената от него методика. По-дълбокото познаване на театралната педагогика, същността на актьорските задачи, основните принципи на режисурата на подобни образователни представления на теория и практика би разширила палитрата му с нови упражнения, техники и идеи. Само промяната на драматургичната първооснова би дала неочаквани възможности за друг подход в обучението, друг набор от изразни средства и друга лексика.

В заключение бих искал да изразя своята подкрепа на този навременен, оригинален, чудесно теоретично и практически защитен труд. Считам, че на Николай Марков Николов трябва да бъде присъдена научната степен „доктор“.

Доц. д-р Александър Илиев

12.09.2016